Oqoltin tuman Axborot – kutubxona markazi

Axborot – bibliografiya xizmati

8 mart Xalqaro xotin – qizlar kuniga bag‘ishlab “Onalar – qalbimiz qo‘rg‘oni, zehnimiz chirog‘i” nomli bibliografik

Tavsiya ro‘yxat

Oqoltin - 2026

8 mart kuni dunyoning qator davlatlarida bayram sifatida nishonlanadi. Jumladan, O‘zbekiston hududida ham. bu kunning tarixi haqida turli-tuman taxminlar, mishmishlar

va afsonalar yuradi. o‘tmishga nazar solsak, 8 mart haqida hali biz eshitmagan ma’lumotlar talaygina ekanligiga guvoh bo‘lamiz.

1) 1914 yil boshida Xalqaro xotin-qizlar kuni birinchi marta rasmiy bayram sifatida kiritildi.

2) 1909 yilning 28 fevral kuni AQSH ilk bor Ayollar kunini nishonladi.

3) 1911 yilda Daniya, Avstriya, Shveysariya va Germaniya Ayollar kunini nishonlashdi boshladi.

4) 1913 yildan e’tiboran Xalqaro ayollar kuni 8 martga ko‘chirildi.

5) Avval bu bayram 23 fevralda nishonlangan.

6) 2000 yildan boshlab dunyoning aksari davlatlarida Xalqaro ayollar kuni rasmiy bayram sifatida qabul qilindi.

7) Avstraliyada ilk bor bu bayram 1911 yilning 19 martida nishonlangan.

8) Aynan shu kuni jahonda ilk bor ayollarning norozilik namoyishlari va mitingi boshlandi.

9) 1956 yildan e’tiboran ushbu sana dam olish kuni deya tasdiqlandi.

10) Qadimgi Rimda ham bu bayram nishonlangani haqida ma’lumotlar mavjud.

11) Bu bayramni jahonning 31 ta davlati rasmiy ravishda nishonlaydi.

12) 8 mart Suriyada “Revolyutsiya kuni” sifatida nishonlanadi.

13) 1910 yil Daniyaning Kopengagen shahrida Klara Setkin ushbu kunni Xalqaro xotin-qizlar kuni sifatida nishonlashni taklif qilib chiqdi.

14) Bu kun Armanistonda “Onalar kuni” sifatida bayram qilinadi.

15) 1914 yildan boshlabgina 8 martni bayram sifatida rasmiy qabul qilingan.

16) Statistikaga ko‘ra, 100 nafar odamdan faqat 4 nafari ushbu bayramni restoranda nishonlashni istaydi.

17) “8 mart” degan atir faqat sobiq ittifoqda bo‘lgan.

18) Daniyaning Kopingagen shahri ushbu bayram asoschisi deya e’tirof etildi

19) 1702 yilning 8 martida Anna Buyuk Britaniyaning qirolichasi bo‘lgan bo‘lsa, 1728 yilning shu kunida Petr II Rossiya imperiyasining taxtiga keldi.

20) 1968 yilda Yangi Zelandiya ushbu kunni bir yilda 4 marta nishonladi

Xalqaro xotin-qizlar kuni (dastlab Xalqaro ishchi xotin qizlar kuni deb atalgan) har yili 8-martda nishonlanadi. Turli mintaqalarda nishonlash asosi umumiy ayollarga hurmat-ehtirom, tushunish va muhabbatdan boshlab, ayollarning iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy yutuqlarini nishonlashgacha turli xildadir. Aslida sotsialistlarning siyosiy harakati sifatida yuzaga kelgan bo‘lsa ham bu bayram ko‘p mamlakatlar madaniyatiga singib ketgan. Bu mamlakatlar asosan Sharqiy Yevropa, Rossiya va sobiq Sovet mamlakatlaridir.

Ba’zi hududlarda bayram o‘zining siyosiy ma’nosini yo‘qotdi va shunchaki erkaklar uchun ayollarga bo‘lgan mehrlarini izhorlash uchun fursatga aylandi. Xalqaro xotin-qizlar kuni AQShdagi Onalar kuni va Muqaddas Valentin kunining aralashganiga o‘xshaydi. Lekin boshqa hududlarda BMT aytib o‘tgan boshidagi siyosiy va inson

huquqlari mavzulari hali ham kuchli. Bu mamlakatlarda ayollarning siyosiy va ijtimoiy kurashlari tilga olinadi va umid bilan oʻrganiladi.

Tarixi

Ayollar uchun maxsus bir kunni tanlash haqida ilk bor 1909-yilda soʻz yuritilgan. Bu tashabbusni AQSH sosialistik partiyasi ilgari surgan. Biroq 1910-yilda Daniya poytaxti Kopengagenda boʻlib oʻtgan sosialist ayollar konferensiyasida germaniyalik Klara Setkin ayollar uchun biror kunni belgilash tashabbusi bilan chiqadi va bu qoʻllab-quvvatlanadi. Ammo maʼlum bir sana tanlanmaydi.

Ayollar kunini belgilash birinchi marta 1911-yilning 19-martiga toʻgʻri keladi. Shu kuni Avstriya, Daniya, Germaniya va Shveysariyada millionlab ayollar namoyishga chiqadi. Oʻsha yillarda ayollar kuni ishchilar va faollarining harakatlariga bogʻliq boʻlgan. 1914-yil 8-mart sanasida Berlinda ayollar saylov huquqi uchun namoyishga yigʻildi. Mazkur namoyish ushbu sanada yuz bergan ilk haqiqiy miting edi.

70 yillarning boshlarida Gʻarbdagi ayollar ushbu sanadan oʻz haq-huquqlarini talab qilishda foydalanishga qaror qildi. Ular ijtimoiy-siyosiy tenglikni talab qilib namoyishlar uyushtirishni boshladilar. 1977-yilda BMT boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda 8-martni Xalqaro xotin-qizlar kuni (International women’s day) deb eʼlon qildi

Nishonlanishi

Xalqaro xotin-qizlar kuni quyidagi mamlakatlarda rasmiy bayramdir: Afgʻoniston, Angola, Armeniya, Ozarbayjon, Belarus, Burkina Faso, Kambodja, Xitoy (ayollar uchun xolos),Kuba,Gruziya, Gvineya, Eritreya, Qozogʻiston, Qirgʻiziston, Laos,Makedoniya (ayollar uchun xolos), Madagaskar (ayollar uchun xolos), Moldova,Mongolia,Montenegro, Nepal (ayollar uchun xolos),Rossiya,Tojikiston, Turkmaniston, Uganda, Ukraina, Oʻzbekiston,Vietnam va Zambia.

Baʼzi mamlakatlarda bu kun rasmiy bayram emas, lekin shunday boʻlsa ham keng nishonlanadi.

Tavsiya roʻyxatni tuzishdan maqsad 8 mart Xalqaro xotin – qizlar kunini haqida kitoblar va vaqtli matbuotdagi maqolalarni kitobxonga yaqindan tanishtirish

Kitoblar roʻyxati oʻzbek tilida

1. Зулфия Қуролбой қизи . Аёл [Матн] / Зулфия Қуролбой қизи . – Тошкент : Ғафур Ғулом , 2019. – 320б.

2. Онажон – Каъбам ўзинг [Матн] / Тўпловчи : С. Турсунов .- Тошкент:Ғафур Ғулом , 2019. – 312б.

3. Онажон [Матн] / Тузувчи : А. Жураев. – Тошкент : Oʻzbekiston , 2018. – 552б.

4. Каримова , М. Онамни кўргани бораман [Матн] / М. Каримова. – Тошкент : Yurist – mediya markazi , 2010 . – 96б.

5. Маҳбуз , Нажиб. Бир кунлик бахт [Матн] / Н. Маҳбуз . – Тошкент : Oʻzbekiston , 2016.- 168б.

6. Маҳмудова , Д. Ҳалима [Матн] / Д. Маҳмудова. – Тошкент : Oʻzbekiston , 2016. – 320б.

7. Малик Тоҳир. Вой , онажоним ... [Матн] / Т. Малик. – Тошкент : Янги аср авлоди , 2018.- 272б.

8. М , Эркин. Дуо олган келинчак [Матн] / Э. Малик. – Тошкент : Sharq, 2019. – 336б.

9. Мирзо , И. Агар жаннат кўкда бўлса... [Матн] / И. Мирзо . – Тошкент : Sharq, 2010. – 128б.

10. Кабир Умар , Муҳаммад. Омина [Матн] / таржимон : Ш. Юсупов . – Тошкент : Ғафур Ғулом , 2020. – 220б.

11. Кавабата , Я. Оқ гуллар [Матн] / Я. Кавабата. – Тошкент : Ғафур Ғулом, 2019. – 268б.

12. Алексевич , С. Урушининг аёлдан йироқ қиёфаси [Матн] / А. Светлана .- Тошкент : O'zbekiston , 2018. – 384б.

13. Ёқубов , О. Онаизор [Матн] / О. Ёқубов .- Тошкент : Ғафур Ғулом, 2020.- 336б.

14. Содиқова Т. Сайланма , Аёлга қасида [Матн] / Т. Содиқова. – Тошкент : 2018. – 328б.

15. Rahimova, D. Qishlog'imdagi buvijonim / D. Rahimova . – Toshkent : ADIB , 2012. – 56b/

16. Meliboyeva , S. Atirgul xayollari / S. Meliboyeva . – Toshkent : Cho'lpon , 2016. – 24b.

Vaqtli matbuotdagi maqolalar

1. Salimova , Sh. Ona tilagi / Sh. Salimova // Gulxan. – 2021. – 3 son. B1

2. Jabborova , N. Nafosat fasli / N. Jabborova // Gulxan. – 2021. – 3 son. B1

3. Davronov , A. Ayol – oila ko'rki / A. Davronov // Til va adabiyot ta'limi . – 2018. – 3 son. – 20-21b.

4. Шамс, М. Муқаддас аёл / М. Шамс // Guliston. – 2022.- № 2.- б 12-13.

5. Ergashev ,A. Siz bilan olam go'zal ! / A. Ergashev // Ma'rifat. – 2022. – 8 mart.- b1.

6. Nurmatova , D. Buvijonlar qanisiz? / D. Nurmatova // Ma'rfat . – 2022. – 8 mart .- b2.

7. Эъзоз учун яралган аёл // Shirin sadosi . – 2022.- № 1-2. Б1.

8. Суяров , Ш . 32 метр баландликда ишлаётган аёл / Ш. Суяров // Shirin sadosi . – 2022. – 9март. Б4.

9. Маъмуров , Д. Нурчи хотин – қизлар ҳурмат – эъзозда / Д. Маъмуров // Shirin sadosi . – 2022.- 9 март. Б4.

10. Жонихонов , М. Она дуоси / Shirin sadosi . – 2022.- 9 март. Б5.

11. Примов , Ғ. Байрам шукуҳи / Ғ. Примов // Маърифат кўзгуси .- 2022. – 4 март.-

б 1.

12. Пардабоева , Х. Аёлни эъзозлаш – эзгулик ва адолат мезони / Х. Пардабоева // Yangi Sirdaryo .- 2022.- 4 март .-б 1

13. Ҳошимжон , Н. Аёл билан олам мунаввар / Н. Ҳошимжон // Yangi Sirdaryo .- 2022.- 4 март .-б 9.

14. Абдуллаева, Д. Аёли эъзозлаган юрт / Д. Абдуллаева // Yangi Sirdaryo .- 2022.- 11 март .-б 10

15. Пардабоева , Х. Олам аро азиз / Х. Пардабоева // Yangi Sirdaryo .- 2022.- 11 март .-б 1

16. Суяров , Ш. Бахти баланд аёл / Ш. Суяров // Yangi Sirdaryo .- 2022.- 18 март .-б 3

17. Тоир , М. Бу олам бахти ҳам аёл бахтидан / М. Тоир // Янги Ўзбекистон.- 2022.- 3 март.- б6.

18. Юнусова , Б. Меҳр билан узатилган ёруғ келажак сари / Б. Юнусова // Янги Ўзбекистон .- 2022.- 6 март.- б6.

19. Уролова, Д. Ҳаёт гули, умр мазмуни / Д. Уролова // Янги Ўзбекистон .- 2022.- 8 март.- б3

20. Усмонова , М. Аёл қадри , обрўси улуғланган юксаклик сари бўй чўзади / М. Усмонова // Янги Ўзбекистон. – 2022.- 11 март.- б6